

**UCHWAŁA NR XXXIII/250/09
RADY MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ**

z dnia 3 czerwca 2009 roku

w sprawie przyjęcia programu opieki nad dzieckiem i rodziną w Kostrzynie nad Odrą.

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

- § 1. Przyjmuje się program opieki nad dzieckiem i rodziną w Kostrzynie nad Odrą, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kostrzyn nad Odrą.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Marek Tatarewicz

zał. nr 1 do Uchwały Nr XXXIII/250/09
Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą
z dnia 3 czerwca 2009 roku

Program opieki nad dzieckiem i rodziną w Kostrzynie nad Odrą

Wstęp

Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Pełni szereg funkcji niezbędnych społecznie. Zmiany w dzisiejszym świecie nabierają tak dużego tempa, że jednostki, grupy a nawet całe społeczeństwa mają coraz większe problemy z pomyślną adaptacją do nowych warunków. Brak poczucia bezpieczeństwa jest zjawiskiem szczególnie powszechnym w społeczeństwie w okresie transformacji ustrojowych. Wiąże się to z wystąpieniem i nasileniem takich problemów społecznych jak: ubóstwo, bezrobocie, przestępczość. Także wzbudza poczucie niepewności egzystencjalnej, lęku przed tym co nowe. Zjawisko ubóstwa rodzin związanych z bezrobociem, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, kryzys rodziny, egzystencjalne problemy osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie, to bardzo trudne problemy społeczne, które wymagają od władz samorządowych, instytucji i organizacji efektywnej polityki społecznej na poziomie lokalnym.

Osoby, które potrzebują pomocy w trudnych sytuacjach życiowych szukają jej najbliżej siebie, w swoim środowisku lokalnym. Dlatego też odpowiadając na potrzeby lokalnego środowiska, po dokonaniu rzetelnej analizy i diagnozy problemów społecznych, Rada Miasta Kostrzyn nad Odrą 8 grudnia 2005r. przyjęła dokument pod nazwą „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2005-2015”.

Funkcjonalne, bezpieczne i zdrowe społeczeństwo nie może istnieć bez zdrowej i trwałej rodziny. System wartości, który tworzy rodzina, jest niezbędnym czynnikiem wpływającym na polepszenie więzi międzyludzkich i solidarności społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno mieć charakter profilaktyczny i ochronny.

Priorytetem pomocy rodzinie jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Dysfunkcja rodziny oznacza deficyty, nieprawidłowości w pełnieniu jej ról. Natomiast działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całego społeczeństwa, gdyż wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności.

System oparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego powinien być skierowany przede wszystkim do rodzin wielodzietnych i niepełnych. Nadrzędne miejsce w programie opieki nad dzieckiem i rodziną mają działania wspierające rodziców w ich roli wychowawczej, udzielanie pomocy zarówno finansowej, jak i w formie poradnictwa, prowadzenie mediacji rodzinnych, pomoc w rozwiązywaniu trudności wychowawczych, edukacja rodziców w zakresie potrzeb dziecka, czynników zagrożeń, komunikacji.

Skorelowanie szeroko rozumianego poradnictwa z pomocą materialną adresowaną przede wszystkim do rodzin o najniższych dochodach, przyczynić się ma do zahamowania procesu umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z powodów ekonomicznych.

Systemowe i kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych w mieście Kostrzyn nad Odrą zakłada konieczność współpracy funkcjonujących lokalnie organizacji, instytucji bezpośrednio, jak i pośrednio zajmujących się zagadnieniami i problemami dzieci, młodzieży i ich rodzin. Stwarza to możliwości świadczenia efektywnej, profesjonalnej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji.

Diagnoza sytuacji

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin. Z powodu trudnej sytuacji życiowej, będącej wynikiem różnych problemów, znaczna liczba mieszkańców naszego miasta, zmuszona jest korzystać z pomocy OPS. Miasto Kostrzyn nad Odrą liczy niespełna 18 tys. mieszkańców, z czego 16 % korzysta z pomocy społecznej.

Tab. Nr 1 POWODY PRZYZNAWANIA POMOCY W 2008r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	561	1512
Sieroctwo	1	6
Bezdomność	26	28
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	206
Bezrobocie	251	766
Niepełnosprawność	66	116
Długotrwała lub ciężka choroba	252	551
Bezradność w spr. opiekuńczo-wych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	172	644
W tym : rodziny niepełne	125	416
W tym : rodziny wielodzietne	45	232
Alkoholizm	8	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu ZK	22	35
Zdarzenie losowe	1	1

Źródło : dane OPS

Głównym powodem skłaniającym osoby i rodziny do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było ubóstwo, bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba. Sytuacja tych osób i rodzin nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

Spadek poziomu życia rodziny powoduje powstawanie zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, a także pojawianie się nowych problemów takich jak osłabienie więzi rodzinnych, alkoholizm a w skrajnych przypadkach nawet przestępczość wśród nieletnich.

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swych funkcji, zwłaszcza opiekuńczo-wychowawczych, udzielana jest pomoc w formie poradnictwa i pracy socjalnej. W celu wsparcia funkcji opiekuńczych rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego, jakimi na naszym terenie są świetlice. Stwarzają one możliwość pokonywania trudności szkolnych, wskazują alternatywne formy spędzania czasu wolnego, ukierunkowują i wspomagają rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci.

Tab. Nr 2 Liczba dzieci uczęszczających do placówek dziennych

LP	Nazwa świetlicy	Liczba dzieci
1.	Świetlica opiekuńczo- wychowawcza przy Szkole Podstawowej nr 2	25
2.	Świetlica opiekuńczo- wychowawcza przy Szkole Podstawowej nr 4	25
3.	Świetlica opiekuńczo- wychowawcza przy Gimnazjum nr 1	25
4.	Świetlica opiekuńczo- wychowawcza przy Gimnazjum nr 2	25
RAZEM		100

Ponadto w mieście funkcjonuje Świetlica dla dzieci prowadzona przez Caritas, do której uczęszcza 25 dzieci. Świetlica jest dotowana z budżetu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Świetlice opiekuńczo-wychowawcze funkcjonują w ramach realizacji Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Dzieci i młodzież uczestnicząca w zajęciach organizowanych przez świetlice, pochodzi głównie z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. Ponadto we wszystkich szkołach prowadzone są zajęcia pozalekcyjne w formie kół przedmiotowych, artystycznych, zajęć sportowo rekreacyjnych i wyjazdów na basen.

W bardzo trudnej sytuacji bytowej znajdują się rodziny, w których występuje problem niepełnosprawności. W rodzinach niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk, utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów bytowych, wychowawczych i opiekuńczych. Rodziny te stają przed koniecznością świadczenia usług pielęgniarских, sprawowania stałej opieki, ciągłego niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz zapewnienia warunków domowej rehabilitacji. Głównym celem jest zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Działania obejmują proces udostępniania usług, informacji itp. ogólnie wyrównywanie szans udziału osób niepełnosprawnych w zasobach środowiska. OPS realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W ŚDS niepełnosprawna młodzież ma możliwość udziału w imprezach integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, a także realizacji indywidualnych potrzeb w zakresie rehabilitacji społecznej i zdrowotnej.

W 2008r. w zajęciach ŚDS wzięło udział 40 osób.

CEL PROGRAMU

Założenia programu są efektem konsultacji OPS z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Organizacja pomocy społecznej powinna rozwijać swoje struktury w procesie dostosowanym do zapotrzebowań zgłaszanych przez szeroko pojęte otoczenie. Ośrodek Pomocy Społecznej z racji pełnionej funkcji będzie koordynować działania w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Realizacja niniejszego programu przewiduje ścisłą współpracę i integrację następujących partnerów projektu:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze publiczne i niepubliczne,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Zespół Kuratorów,
- Organizacje pozarządowe (między innymi: „Caritas”),
- Pedagogzy szkolni,
- Straż Miejska, Policja,
- Specjaliści z zakresu psychologii, socjologii, prawa, ekonomii itp.

Lista realizatorów współpracujących określanych jako partnerzy nie jest zamknięta.

Głównym celem Gminnego Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną jest :

Utworzenie spójnego wsparcia dzieci i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

ZADANIA DO REALIZACJI

1. Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Pedagogizacja rodziców na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny.	Praca ciągła	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, OPS, Szkoły, Komisariat Policji
2	Stworzenie systemu poradnictwa prawnego, socjalnego, pedagogicznego i psychologicznego dla rodzin.	Praca ciągła	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Kuratorzy
3	Pomoc rodzinom wychowującym dzieci niepełnosprawne w celu wyrównania szans edukacyjnych oraz likwidacji barier architektonicznych.	Praca ciągła	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, Szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
4	Podniesienie świadomości rodziców i dzieci w zakresie zapobiegania przestępczości wśród nieletnich, nadużywania alkoholu i narkotyków.	Praca ciągła	Komisariat Policji, Kuratorzy, OPS, Szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5	Rozwój działalności placówek wsparcia dziennego – świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	Praca ciągła	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, Caritas

2. Alternatywne formy spędzania czasu wolnego – promocja sportu, kultury i rekreacji.

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin najuboższych.	Praca ciągła	OPS, Szkoły, MOSiR, organizacje pozarządowe,
2	Wspieranie imprez sportowo-kulturalnych, jako pozalekcyjnych form spędzania czasu wolnego.	Praca ciągła	Szkoły, MOSiR, KCK, organizacje pozarządowe
3	Udostępnianie bazy sportowej dzieciom i młodzieży.	Praca ciągła	MOSiR
4	Ukierunkowanie i wspomaganie rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży.	Praca ciągła	Szkoły, MOSiR, KCK

3. Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.	Praca ciągła	Szkoły, KCK, MOSiR, organizacje pozarządowe
2	Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Praca ciągła	Szkoły, KCK, MOSiR
3	Przyznawanie pomocy materialnej dzieciom i młodzieży.	Praca ciągła	Urząd Miasta – Referat Świadczeń Społecznych, OPS
4	Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży z rodzin zaniedbanych środowiskowo, powtarzających klasę, mających problemy w nauce (zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, wyrównawcze)	Praca ciągła	Szkoły
5.	Realizacja programu edukacyjnego „Bądźmy razem” – integracja dzieci niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.	Praca ciągła	Szkoła Podstawowa Nr 2

4. Poprawa poziomu życia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Udzielanie pomocy w formie pieniężnej i rzeczowej	Praca ciągła	OPS
2	Udzielanie pomocy w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego i socjalnego	Praca ciągła	OPS, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
3	Realizacja programów zatrudnieniowych (prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne) dla bezrobotnych członków rodziny	Praca ciągła	PUP, OPS, Urząd Miasta
4	Stworzenie lokalnego systemu informacji i poradnictwa zawodowego	Praca ciągła	PUP, ZDZ, OPS
5	Aktywizacja osób i rodzin do osiągania samodzielności życiowej	Praca ciągła	OPS
6	Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy	Praca ciągła	Urząd Miasta,
7	Dostęp do kształcenia ustawicznego	Praca ciągła	OPS, ZDZ, PUP

5. Praca z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze , edukacyjne i emocjonalne

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Eliminowanie zaburzeń emocjonalnych oraz niwelowanie zaburzeń zachowania dzieci i młodzieży	Praca ciągła	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Pedagogzy szkolni,
2	Ułatwienie adaptacji uczniom rozpoczynającym naukę w szkole.	Praca ciągła	Pedagogzy szkolni, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowej komunikacji.	Praca ciągła	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,

6. Profilaktyka i zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie

Lp	Nazwa działania	Czas realizacji	Realizatorzy
1	Podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich.	Praca ciągła	Komisariat Policji, Szkoły
2	Realizacja działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innym zjawiskom patologii społecznej.	Praca ciągła	Szkoły, OPS
3	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Praca ciągła	Wydział Oświaty Kultury i Opieki, Dyrektorzy Szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, OPS, Policja, Straż Miejska
4	Stworzenie systemu poradnictwa dla osób doświadczających przemocy.	Praca ciągła	OPS, Wydział Oświaty Kultury i Opieki, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Punkt Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
5	Współpraca i współdziałanie instytucji odpowiedzialnych za opiekę i wychowanie dzieci i młodzieży.	Praca ciągła	Wszystkie zaangażowane instytucje
6	Wspieranie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej.	Praca ciągła	Rada Miasta, Burmistrz Miasta

Podsumowanie

Najważniejszymi obecnie zadaniami wynikającymi z programu opieki nad dzieckiem i rodziną jest wprowadzenie nowych form i nowego jakościowo systemu pomocy dziecku i rodzinie w tym w szczególności:

- Podniesienie świadomości rodziców poprzez rozwijanie poradnictwa rodzinnego.
- Wprowadzenie nowych form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Wdrażanie programów profilaktycznych.
- Zwiększenie opieki nad rodzinami wychowującymi dzieci niepełnosprawne.
- Rozbudowanie sieci świetlic dla dzieci zagrożonych demoralizacją.
- Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
- Koordynację działań instytucji wspierających.
- Wspieranie rodzin w uzyskaniu samodzielności życiowej.
- Wzmocnienie opieki nad rodziną doświadczającą przemocy domowej i innych zjawisk patologicznych.

Wsparcie rodzin z dziećmi przez instytucje działające na terenie miasta podniosą świadomość społeczeństwa i podwyższenie poziomu życia. Dzieci uzyskają nowe możliwości i wiarę, iż zmiana formy życia pozwala na uzyskanie poczucia bezpieczeństwa i wzrost samooceny.